

guàrdies. S'hauran de racionalitzar els serveis d'urgència, de manera que "no es podran oferir els serveis de guàrdia tal com es coneixen ara; sempre han estat deficitaris però ara seran insostenibles", addueixen des del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona. I, finalment, el sector qüestiona la continuïtat de projectes com el de recepta electrònica, que —creuen— "ja no serà viable amb el model de finançament actual".

L'executiu espanyol defensa les mesures perquè generaran un estalvi directe per al ciutadà d'uns cent milions d'euros, que en el cas de la compra de medicaments es quantifica en uns vint milions d'euros. Per contra, segons els càlculs dels farmacèutics, l'impacte dels reials decrets farà davallar els beneficis entre un 16% i 18%, cosa que repercutirà en el sou del personal de farmàcia i en l'atenció que es prestarà al ciutadà.

A tot plegat cal afegir-hi, encara, que el preu dels medicaments a l'estat espanyol és dels més baixos de la UE, només superior a França i Itàlia, mentre que a Alemanya el preu mitjà del medicament duplica el de l'espanyol. Aquest diferencial situa encara en més inferioritat de condicions les farmàcies de casa nostra, que denuncien que l'administració pública sempre actua sobre l'oferta i mai sobre la demanda.

De fet, el debat sobre el copagament de determinats serveis sanitaris d'alguns medicaments —per a evitar un possible abús de la gratuïtat—, apareix sobre la taula cíclicament. Però limitar l'accés als medicaments, ni que sigui amb un criteri lògic, és una mesura impopular per a qualsevol govern.

Ara bé, no tot són males notícies en aquest àmbit econòmic. El sector farmacèutic i biotecnològic va ser l'únic que va créixer el 2009 a Catalunya, amb un augment anual de la producció del 8,1%. Com indica l'informe anual sobre la indústria a Catalunya publicat pel Departament d'Empresa, les xifres contrasten amb l'evolució del conjunt de la indústria catalana, en què la producció es va desplomar d'un 12,9% respecte al 2009.

Gemma Aguilera

Òscar Garcia (1972) és gerent de Farmàcies Ecoceutics, un grup format per un centenar de farmàcies catalanes que gestionen conjuntament les compres i més serveis.

“La farmàcia no sobreviurà sense noves vies de negoci”

Històricament, el negoci farmacèutic ha estat una aposta segura. Però, d'uns anys ençà, s'ha posat en qüestió la viabilitat de moltes oficines de farmàcia. Què falla?

—Les farmàcies descarreguem de consultes els hospitals, els CAP i els centres sanitaris. Amb la nostra feina produïm un estalvi de recursos considerable al sistema sanitari. Però, paral·lelament, el farmacèutic cobra un marge per medicament venut cada vegada menor, una circumstància que s'afegeix al fet que el preu del medicament a l'estat espanyol ja és dels més baixos de la UE.

—Els medicaments són massa barats, a parer vostre?

—El principal problema de les farmàcies no és el preu del medicament, sinó la política pública d'actuar sobre l'oferta quan creu que ha de retallar la despesa sanitària. Això no únicament no porta l'estalvi, sinó que perjudica greument les farmàcies. S'ha d'actuar sobre la demanda de medicaments, que és on hi ha el problema. El 80% del consum de fàrmacs el fan els jubilats, sense cap mena de copagament, ni tan sols simbòlic. És una mica la *barra lliure* dels medicaments. Després a casa dels avis trobes la farmàcia plena de medicaments caducats.

—Una de les mesures proposades per l'executiu espanyol per a contenir la despesa sanitària és de reconsiderar el sistema d'envasaments

de medicaments per ajustar més les dosis als tractaments, és a dir, fer caps que continguin menys quantitat de medicament.

—És una complicació més en el procés industrial. No és factible actualment, perquè requereix condicionar tot un sector que en aquests moments no està preparat per a canviar els sistemes de producció. I, d'una altra banda, pensem que les dosis ja són prou ajustades als tractaments.

—L'any 2004, el govern espanyol ja va impulsar mesures de contenció de la despesa sanitària, que, com el 2010, anaven destinades a ajustar l'oferta i no pas la demanda. Com ha evolucionat el sector d'aleshores ençà?

—Jo encara aniria més enrere, per explicar el perquè de la situació tan delicada que viu el sector farmacèutic avui. L'any 2000 es va aprovar un real decret que limitava el marge dels medicaments de més de 150 euros. I des d'aleshores, totes les mesures han estat de restriccions sobre l'oferta, de manera que els preus, que s'actualitzen cada any, sempre baixen.

—Com es fixen els preus dels medicaments?

—El preu de referència d'un medicament genèric sempre és el preu més baix del mercat. I això és una gran incongruència, perquè pot haver-hi un laboratori que posi una molècula concreta a un preu molt baix, però aquest laboratori no té capacitat per

a abastar tot el mercat i no representa ni l'1% del mercat actual. En canvi, condiciona els preus. Això passa: en alguns casos ens regim pel preu d'un senyor que no té capacitat ni per a fabricar ni per a distribuir, ni quota de mercat per a ser representatiu de res. Aleshores, els altres resten obligats a abaixar el preu dels seus fàrmacs, i és clar, el marge per al farmacèutic també és menor.

—Hi ha diàleg amb l'administració pública per mirar d'apaivagar les conseqüències de la retallada de la despesa sanitària sobre les farmàcies?

—Oficialment, hi ha diàleg. Però al final els fets són uns altres. El govern espanyol creu que el principal problema que té és la despesa de medicaments, però en realitat només representa el 15% del total.

—Que baixi la rendibilitat del negoci no vol dir necessàriament que hi hagi pèrdues. Fins a quin punt perilla el sector?

—A banda de les retallades de marge comercial originades per la baixada continuada dels preus dels medicaments, hi hem d'afegir els efectes d'una limitació dels descomptes que poden fer els laboratoris farmacèutics, imposada pel decret 4/2010. Una limitació molt estranya en una situació de lliure mercat, que impedeix als laboratoris d'aplicar una política comercial lliure. I, en tercer lloc, l'obligació recent de les farmàcies de descomptar un 7,5% sobre la factura de la Seguretat Social. L'escenari que es dibuixa fa que hi hagi moltes farmàcies que ho passin malament. Vivim una situació de destrucció de llocs de feina que no havíem vist els darrers deu anys, i la rendibilitat de les farmàcies baixa a conseqüència de totes les mesures sobre l'oferta.

Això, afegit a moltes més despeses que tenim per a fer una farmàcia més professional, com ara la recepta electrònica —a Catalunya ho ha pagat el Consell de Col·legis de Farmacèutics— i la robotització per controlar més bé els medicaments, ens empeny a optimitzar més els recursos.

—De fet, Ecoceutics ja posa en pràctica aquesta optimització compartint despeses amb un centenar d'associats.

—Formar part d'una central de compres, com Ecoceutics, abans era opcional, però com més va més es converteix en un fet necessari per a optimitzar la gestió de la farmàcia.

—En un futur proper, doncs, les farmàcies hauran d'associar-se?

—És un sector en el qual no pot haver-hi un farmacèutic amb més d'una farmàcia. Això és una limitació a l'hora de crear sinergies. Per això es creen centrals de compra com Ecoceutics, que permeten que els més petits també optimitzin la gestió del negoci. Serà difícil de sobreviure en solitari en un escenari tan competitiu com el que es configura.

—Quin percentatge de negoci correspon a la venda de fàrmacs i quin a uns altres productes no relacionats amb els medicaments?

“El 80% del consum de fàrmacs el fan els jubilats, sense cap copagament, ni tan sols simbòlic”

—Anem entrant en un model de farmàcia que aposta per millorar la qualitat de vida del ciutadà amb productes de dietètica, cosmètica, higiene bucal, ortopèdia, etc., més enllà de ser un centre expenedor de medicaments. Aproximadament, un 70% de la facturació correspon a medicaments, i el 30% restant prové de parafarmàcia.

—Aquests percentatges aniran aproximant-se, tenint en compte que el benefici per venda de medicaments es va reduint? I en cas que sigui així, es desvirtuarà la raó de ser d'una farmàcia?

—No sé si la parafarmàcia s'anirà menjant més terreny del medicament, però sí que veig clar que la farmàcia ha de trobar noves perspectives per a sobreviure. Ja hi ha un principi d'acord entre la Generalitat i els Consells de Col·legis de Farmacèutics per a remunerar els serveis sanitaris que pugui donar la farmàcia, i també cal trobar noves vies que restin importància al negoci del medicament finançat, que és el que es factura a la Seguretat Social, i es decantin més per àrees com és ara la medicina natural i la fitoteràpia.

Gemma Aguilera